

СЕКЦІЯ 6

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

Колесніченко Сергій Васильович

аспірант кафедри цивільного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВОРУ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДРЯДУ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

На сьогодні, коли наша держава орієнтована на європейську економіку, договір підряду набуває широкого значення і є основним засобом організації відносин між суб'єктами підприємницької діяльності, та виступає формою та засобом організації правових зв'язків.

Договір підряду регулює широке коло робіт які виконуються в різних сферах. Одними з найбільш розроблених, «класичних» напрямків підряду є будівельні роботи, які перебувають у спорудженні різних будівель та споруд. У сучасній зарубіжній практиці будівництва виробничих об'єктів особливе місце займають договори про будівництво «під ключ», які передбачають будівництво повністю готового до експлуатації об'єкта.

У юридичній літературі радянського періоду, присвяченої цивільному праву зарубіжних країн, зазначалося, що «законодавство капіталістичних країн погано регламентує відносини, які виникають з договору будівельного підряду. [1, с. 123] Зазначені відносини віддані на відкуп учасникам будівельної промисловості та регулюються переважно формулярним правом. При цьому формулярне право не є правом у власному розумінні слова, але відіграє істотну роль у регулюванні договірних відносин, пов'язаних з будівництвом, оскільки воно узагальнює договірну та судову практику у цій галузі. [2, с. 67] Зазначене характерно як країн загального права, так і країн романо-германського права.

Особливий інтерес викликає підхід регулювання договірних відносин, зокрема у сфері договору будівельного підряду, країн англо-саксонської правової сім'ї, який формувався переважно під впливом судового прецеденту. Яскравим представником англо-саксонської

правової сім'ї є Англія, в якій, незважаючи на превалююче становище судового прецеденту, було прийнято низку нормативних актів з найбільш значущих питань договірного права: Закон про надання житлових грантів, будівництво та відновлення 1996 року, Схема для будівельних контрактів Англії та Уельса 1998 р., схема для будівельних контрактів Шотландії. [3, с. 123]

У контексті підходу до регулювання відносин з договору будівельного підряду, найбільший інтерес являє Закон «Про надання житлових грантів, будівництво та відновлення» 1996 року, що застосовується до правовідносин з договору будівельного підряду, що виникли лише після набуття чинності закону на території Англії, Шотландії та Уельсу.

Закон «Про надання житлових грантів, будівництво та відновлення» 1996 року визначає загальні положення будівельного контракту, зокрема, у ньому містяться визначення будівельного контракту, перелік робіт, що належать до будівельних робіт, імперативні вимоги до форми будівельного контракту, способи досудового врегулювання спору між сторонами договору, і навіть порядок здійснення платежів. При цьому «англійський законодавець, очевидно, не ставив собі за мету вирішити питання загального (принципового) характеру, а швидше навпаки, діяв «з огляду» на commonlaw, і «підлаштовувався» під прецедентне право [4, с. 44]

У країнах романо-германської правової сім'ї підхід регулювання договору будівельного підряду, через свою специфіку, вираженої як превалюючого становища закону (нормативного правового акта) над судовим прецедентом, значно відрізняється від підходу країн англосаксонської правової сім'ї.

У деяких країнах романо-німецької правової сім'ї, наприклад, у Німеччині відсутній окремий закон або розділ уніфікованого Цивільного кодексу, який був би цілком присвячений договору будівельного підряду. У Німеччині норми, що регулюють відносини, що впливають із договору будівельного підряд, містяться у підрозділі 1 розділу 9 «Договір підряду та подібні договори» Цивільного уложення Німеччини.

Серед особливостей Цивільного уложення Німеччини, у частині регулювання договору будівельного підряду, можна виділити такі:

- Можливість застосування для виконання будівельних робіт забезпечувальної іпотеки (§ 648);
- Можливість забезпечення реалізації права підрядника на винагороду.

Суть забезпечення реалізації права підрядника на винагороду зводиться до наступного: сторони договору будівельного підряду можуть передбачити у договорі забезпечення, сторони договору самостійно визначають терміни надання забезпечення, у своїй розмір забезпечення визначається розміром винагороди. При цьому з метою припинення зловживання з боку недобросовісних замовників у разі порушення замовником термінів надання забезпечення законодавець наділив підрядника правом розірвати договір будівельного підряду в односторонньому порядку, попередньо повідомивши про це замовника (§ 648a) [5, с. 226].

Проведений аналіз підходів до регулювання правовідносин, що випливають із договору будівельного підряду у різних країнах, дозволив встановити, що підхід держав до нормативного закріплення норм, що регулюють відносини з договору будівельного підряду, дуже різноманітний.

Разом з тим, у країнах однієї правової сім'ї простежується наявність схожого підходу до визначення поняття, форми та суттєвих умов договору будівельного підряду, наприклад, у країнах романо-німецької правової сім'ї, за рідкісним винятком, в уніфікованих кодексах містяться загальні положення, що регулюють правовідносини, що випливають з договору будівельного підряду, у країнах англосаксонської правової сім'ї істотний внесок у правове регулювання договору будівельного підряду зробила судова практика.

Список використаних джерел:

1. Международное право: Учебник. / отв. ред. Ю.М. Колосов, В.И. Кузнецов. М.: Междунар. отношения, 1995. 608 с.
2. Голубева Н.Ю. Свобода договору як принцип цивільного права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 51. С. 65–70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2009_51_11.

3. Белых В.С. Договорное право Англии: сравнительно-правовое исследование. Москва: Проспект, 2017. 206 с.

4. Дубинчин А.А. Английское контрактное право: статуты, прецеденты, комментарии. Часть 1. Заключение договора. Екатеринбург: Уральский рабочий, 2014. 236 с.

5. Лысенко О.Л. Гражданское право в Германии в XX в.: реформа обязательственного права. *Проблемы истории государства и права: Сб. науч. тр. в честь юбилея проф. Н.А. Крашенинниковой.* / отв. ред. В.А. Томсинов. М., 2009. С. 224–240.

Маньковський Володимир Валерійович,

аспірант 3-го року навчання

Національний університет «Одеська юридична академія»

АНАТОМІЧНИЙ МАТЕРІАЛ ЛЮДИНИ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ (СПАДКОВИХ) ПРАВОВІДНОСИН

Сучасне суспільство розвивається швидкими темпами, тому на сьогоднішній день слід говорити і про прогресивне збільшення його потреб, задоволення яких в багатьох випадках забезпечується цивільними правовідносинами. Проблема становлення цих взаємин полягає в невизначеній позиції українського законодавця щодо їх можливих об'єктів. Наявність медичних і біологічних розробок, розвиток генної інженерії, запровадження трансплантології, застосування репродуктивних технологій, дослідження та використання стовбурових клітин зумовили необхідність однозначного встановлення правового статусу та перегляду існуючого цивільно-правового режиму анатомічного матеріалу.

Згідно п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» анатомічні матеріали – органи, тканини, анатомічні утворення, клітини людини або тварини.

Анатомічні матеріали самі по собі, вже будучи відділені від людини, мають самостійну матеріальну цінність, яка супроводжується корисністю (здатністю задовольняти потреби) та доступністю володіння. Таким чином, анатомічні матеріали людини, виступаючи елементами матеріальної бази немайнового блага здоров'я і врешті-решт блага життя, своєю чергою самі є матеріальним явищем, а тому їх на законних підставах можна назвати об'єктами цивільних правовідносин [1, с. 144].